Tal com érem

L'Arxiu de Girona difon l'evolució del retrat d'estudi de 1840 a 1940 amb un recurs digital que selecciona i ordena un centenar de fotografies del seu fons

Les imatges s'agrupen per dècades i temes: homes, dones, nens, grups i retrats de difunts

El Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de l'Arxiu de Girona invita a descobrir l'evolució que va experimentar el retrat d'estudi des dels orígens de la fotografia fins a mitjan segle XX a través del recurs digital Retrats: cent anys a l'estudi (1840-1940) [http://www.girona.cat/sgdap/retrats/cat/index.php]. Són un centenar d'imatges seleccionades dels fons que custodia l'arxiu i que es poden visionar agrupades per dècades (se n'han triat deu de cada una) o per temes (homes, dones, nens, grups i retrats post mortem). Sigui quina la consulta, s'accedeix a una visió panoràmica i comparativa del retrat d'estudi, des dels primers i inquietants daguerreotips, sovint estotjats com preuats reliquiaris dels éssers estimats, fins als més democratitzadors procediments de l'albúmina i el gelatinobromur, que van obrir les portes de les exclusives galeries fotogràfiques vuitcentistes a la tumultuosa classe mitjana del tombant del segle XX.

Contemplar amb atenció cada una d'aquestes imatges resulta alhora fascinant i pertorbador, com si revelessin alguna cosa que només estan en condicions de dir els objectes caiguts en desús, com adverteixen els responsables de l'arxiu. El cas de les fotografies de difunts, el grup menys nombrós, és el més trasbalsador, no només perquè massa sovint els morts eren infants, sinó sobretot perquè, per tal de donar fe del seu pas fugaç per la vida, algun cop se'ls retratava camuflats entre els vius. Una de les fotografies més impactants és el daguerreotip aparentment convencional d'una família burgesa que ret culte a la simetria: el pare i la mare asseguts al mig, separats a penes per l'eix de la filla de mesos, i les dues noies grans als extrems, amb un vestit i un posat idèntics de fatiga i resignació. Només una mirada al detall fa parar atenció al mocador rebregat a la falda de la mare, a la mandíbula en tensió del pare, als maneguins de dol que porten les germanes i, sobretot, a l'estranya posició de la criatura, desmanyotada com una nina de drap i que els pares retenen un últim moment a prop seu, estacada perquè no caigui agafant-li les manetes, el turmell, la templa freda i lívida. La fotografia post mortem va tenir una demanda prou estesa perquè Prudenci Bertrana, que també havia hagut de pintar albats per sobreviure, hi dediqués el 1903 un dels seus contes més escabrosos, "Un retrat", en què la falta de llum al pis rònec on ha estat cridat un fotògraf de difunts obliga la família a traginar el nadó mort escales amunt amb bressol i tot fins a la claror indecent del terrat. Però la veritat és que aquesta pràctica no va desaparèixer del tot amb la celebració de la vida que s'imposaria entrat el segle XX, i encara als anys trenta continuava vigent.

El que va canviar de manera radical amb el pas dels anys va ser la representació de la individualitat. La posa engavanyada i fins desconfiada dels primers daguerreotips de fadrines i potentats va deixar pas a una exhibició molt més desimbolta, i a vegades juganera, de la pròpia personalitat, sovint imitant models visuals àmpliament difosos per les revistes il·lustrades, les naixents estrelles del cinema i, fins i tot, els cromos de les capses de cerilles. "En la privacitat de les imatges trobem també relats públics, entorn de la comunitat, de la religió, de la cultura, del país, de l'ofici, de la família", constaten els impulsors del recurs, que subratllen l'emergència de diverses modalitats de retrat segons s'intensifiqui, d'acord amb les convencions de cada època, l'afirmació social, la mirada antropològica, la penetració psicològica o la vel·leïtat artística. L'aplicació permet, a més de l'ampliació i la descàrrega en alta resolució de cada imatge, l'enllaç amb una informació detallada del document. A més, la versió en anglès afavoreix la difusió del fons a les xarxes internacionals amb les quals manté relació el

CRDI.

Publicat a:
-El Punt Avui. Girona 05-08-2018 Pàgina 52

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1444584-tal-com-erem.html